

502 INTITUT. CONCIONAT. PARS II.

1. Tim. 6.

pauper, qui Deo dives est. Divitibus præcipitur *Non sublimè sapere, neque sperare, in incerto divitiarum, sed in Deo vivo, bene agere, divites fieri in bonis operibus, facile tribuere, communicare, thesaurizare sibi fundamentum bonum in futuram, ut apprehendant veram vitam.* Bona opera verè divitiæ sunt, in cælis, apud Deum depositæ, quò fut non appropriat, neque tinea corrumpit. Ibi cor habere licet; quia ibi thesaurus noster est. *Ubi est thesaurus tuus, ibi & cor tuum erit.* Thesaurus noster, Deus noster, *Sursum corda.* Si cor in terra manserit, divitias terrenas amans, terra fiet, computrescet; Si ad cælum erigatur, & in Deo defixum fueri, Deus fiet. Deus totum hominis Christiani. *Deus meus & omnia.*

Matth. 6.

DOMINICA XIV. POST FESTUM SS. TRINITATIS.

Ibat Jesus in civitatem qua vocatur Naim: & ibant cum eo Discipuli ejus, & turba copiosa. Cùm autem appropinquaret porte civitatis, ecce defunctus efferebatur filius unicæ matris suæ: & hec viduæ erat, & turba civitatis multa cum illa. Luc. vij.

Christi Jesu miracula non solum facta sunt admirabilia, sed signa ad nostram instructionem ab ipso ordinata. Mortuus qui ad sepulchrum efferebatur, statum miserum peccatoris significat: Mortui suscitatio à Christo Domino significat conversionem & justificationem peccatoris. 1. Lugendus peccatoris status. 2. Laudanda Christi misericordia, qui peccatorem ad vitam revocat per gratiam suam.

I. Peccatum mors animæ. Quemadmodum corpus

DOM. XIV. POST FEST. SS. TRIN. 503

de anima vivit, sic anima de Deo vivit. Sicut ergo corpus moritur cùm ab eo separatur anima; sic moritur anima cùm ab ea separatur Deus, sive cùm ipsa se separat à Deo. Anima non vivit de se: Melius est id quo vivit, quàm ipsa: Deus est qui ipsam creavit ad imaginem suam, ut ei adharendo beata esset. Per peccatum mortale à Deo separatur: peccatum igitur mors est animæ.

Anima qua peccaverit, ipsa morietur. (Vide Lib. 3. *Tract. de Peccatis Cap. 3.*) Peccatoris statum cùm statu hominis mortui compara. Nec motum, nec sensum ullum spirituales in eoprehendens: corripitur, ad sepulchrum effertur, mox putrescet, exhilabit odorem mortis, si peccatum publicum fuerit. Scandalum odor mortis est: Malæ conscientie verme corrodetur. In sepulchrum effertur per quatuor portitores, ignorantiam, cupiditatem, timorem, superbiam. Mox sepulchro malæ consuetudinis includetur, nisi Christus per gratiam suam occurrat, ipsumque suscitet: Veniet in profundum malorum, contemnet, à Deo penitus deseretur, oblivioni tradetur, nomen ejus de libro vitæ delebitur, peribit: Morietur in peccatis, secundæ morti, absque ulla spe resurrectionis ad vitam gratiæ, & gloriæ, addicetur. *Sicut vulnerati dormientes in sepulchris, quorum non es memor amplius, & ipsi de manu tua repulsi sunt.* Tribus gradibus ad peccatum pervenitur, suggestione, delectatione, consensione. Tres peccati differentia, in corde, in opere, in consuetudine, significatæ per tres mortuos à Christo Domino suscitatos. (Lib. 3. *Tract. de Peccatis, Cap. 1. Art. 9.*) Peccata ex pravo habitu & consuetudine commissa graviora sunt peccatis ex infirmitate commissis. Miserabilis status hominis peccandi consuetudine irretiti... Gradus quibus ad pravam consuetudinem pervenit anima... Ex prava consuetudine moralis quedam peccandi necessitas emergit, sed tamen voluntaria, quæ proinde peccatum aggravat, tantùm abest ut

Exeb. 17. 22.

Psal. 17. 6.

excuset. . . Peccandi consuetudo ad duritiem cordis sensim perducit. (*Lib. 3. Tract. de Peccatis, Cap. 4. Art. unico Regula 8 2.*) Ad tam metuendum malum pertrahuntur iuvenes qui adolescentiam & iuventutem in peccatis transigunt. *Adolescens juxta viam suam, etiam cum senuerit, non recedet ab ea.* Audiant igitur Christi vocem ipsos misericorditer ad vitam revocare volentis; *Adolescens tibi dico, surge.*

Prov. 22. 6.

S. Cyprian.
Tract. de La.
p. 177.

II. Ed magis lugendus est peccator, quò se ipsum non luget. *Si quem de charis tuis mortalitatis exitu perdidisses, ingemisceres dolenter & fletes. . . Animam tuam misera perdidisti, spiritaliter mortua supervivere hic tibi, & ipsa ambulans funus tuum portare capisti; & non acriter plangis, non jugiter ingemiscis? Non te vel pudore criminis, vel continuatione lamentationis abscondis? Ecce pejora adhuc peccandi vulnera, ecce majora delicta; peccasse, nec satisfacere; deliquisse, nec delicta desistere. Sed etsi non lugeat peccator miseriam suam ac mortem spiritualem, pro ipso luget mater Ecclesia, per viduam typicè significata. Gemitus columbæ, lacrymas iustorum pro peccatorum conversione gementium & orantium sæpe Deus exaudit, & misericordiâ motus, mortuum suscitavit. Flet jugiter Ecclesia, donec illi Christus occurrens post perfectam atque consummatam electorum omnium sanctificationem, lacrymas ejus abstergat, & dicat illi: *Noli flere.* Lacrymas nostras cum Ecclesie lacrymis miscere, cum ipsa pro peccatoribus, & pro nobis ipsis, qui ex eo numero sumus, gemere & orare debemus. (*Lib. 5. de Oratione, Cap. 1. Art. 7. n. 7.*) Membra ejusdem corporis sumus. *Non potest corpus de unius membri vexatione latum agere: Condolet universum, & ad remedium collaboret necesse est.**

Tertull. lib.
de Punit.,
cap. 10.

Christus per gratiam suam ad mortuum accedit, (que enim mortuus accedere ad Christum potest) tangit loculum animæ per peccatum mortuæ, cum

DOM. XIV. POST FEST. SS. TRIN. 505
corpus gravi aliquo morbo affligit, cum sensus illius aliquibus objectis, aures verbis salutaribus pulsar, quæ illius conversioni operante gratiâ inferuntur.

Verùm tactus loculi seu feretri non resuscitat peccatorem, nisi Christus cupiditates sistat, quæ mortuum efferunt ad sepulcrum, nisi victricis gratiæ imperio & efficacîa mortuum vocet. *Et accessit, & tetigit loculum. (Hi autem qui portabant, steterunt) Et ait: Adolescens, tibi dico, surge.* Cujus verò cor efficaciter tetigit Christus, ille paret vocantis imperio, absque morâ è feretro vel ex tumulo surgit, peccatum & omnes peccandi occasiones proximas deserit. *Et resedit qui erat mortuus.* Surgit per contritionem cordis amore penitente formatam. Deinde peccata sua confitetur Sacerdoti. *Et capiti loquitur.* Tandem secundum ordinem Ecclesiasticæ Disciplinæ pro peccatis suis divinæ justitiæ satisfacit; & Ecclesiæ restituit, cujus Capiti per caritatem non cohærebat, cujus exanime & putridum membrum erat, de Spiritu ejus vivit. *Et dedit illum matri suæ.* Mortem animæ vitemus, quâ moritur nemo nisi volens. Si mortui sumus, Christo nobis misericorditer occurrenti & ad vitam revocanti pareamus & cooperemur. Nemo enim spiritaliter resurgit nisi velit. *Qui creavit te sine te, non te justificat sine te.* Surgamus è feretro seu tumulo peccati; *Surge qui dormis, & exsurge à mortuis, & illuminabit te Christus.* Peccata nostra confiteamur: *Dixi, Confitebor injustitiam meam Domino, & tu remisisti impietatem peccati mei.* Oremus ut nobis à Deo dimittantur, iustorum & Ecclesiæ Matris intercessionem apud Deum adhibeamus. *Pro hac orabit ad te omnis sanctus in tempore opportuno.* Timeamus ne in mortem peccati rursus incidamus. *Evasimus semel, hallessus periculosos nosmetipsos inferamus, etsi iterum evasuri videmur.* Plerique naufragio liberati, exinde repudiium & novi & mari

S. August.

Ephes. 1. 14.

Ps. 115. 8.

Tertull. lib.
de Punit.

506 INSTITUT. CONCIONAT. PARS II.
dicunt; & Dei beneficium, salutem suam scilicet;
memoria periculi honorant. Lauda timorem, diligo ve-
recundiam; nolunt iterum divina misericordiae oneri esse
formidant videri & inculcare quod consecuti sunt: bona
certè sollicitudine iterum experiri vitant quod semel
didicerunt timere. Ita modus temeritatis testatio est
timoris. Timor autem hominis, Dei honor est. A
Christo denique spiritualiter suscitati, & à peccato li-
berati, misericordiam ipsius laudemus, etque gratias
agamus. Accepit autem omnes timor, & magnifica-
bant Deum dicentes: Quia Propheta magnus surre-
xit in nobis, & quia Deus visitavit plebem suam.

*Id est, con-
culcatis.

DOMINICA XV. POST FESTUM SS.
TRINITATIS.

Cum intraret Jesus in domum cujusdam Prin-
cipis Phariseorum Sabbato manducare panem,
& ipsi observabant eum. Et ecce homo hydro-
picus erat ante illum. Luc. xiv.

Superbia, spiritualis hydrophis. Cor humanum
inflatur, ex corrupti humoris redundantia oritur,
sicut parit inordinatam honorum & vanæ gloriæ.
Hunc morbum Christus sanare venit. Et ecce homo
quidam hydropticus erat ante illum. Hydropticum sanat
in domo Pharisæi, quia per alterius aegritudinem cor-
poris, in altero significatur aegritudo cordis. Quam
ut curaret cælestis Medicus, parabolam proposuit in-
vitatis, qui superbiâ tumentes, primos accubitus eli-
gebant. Cum invitatus fueris ad nuptias, non discum-
bas in primo loco, ne forte honorator te sit invitatus
ab illo: & veniens is qui te & illum invitavit, dicat
tibi: Da huic locum: & tunc incipias cum rubore no-
vissimum locum tenere. Sed cum vocatus fueris, vade,

DOM. XV. POST FEST. SS. TRIN. 507
recumbe in novissimo loco. Vera humilitas in exteriori
conversazione sine ullâ affectatione se prodat. Qui ra-
tione dignitatis suæ, muneris, status aut antiquitatis
primi sedent, quia lege aut consuetudine præscriptum
est, animi præparatione ultimum locum tenere debent,
sequè omnibus postponere. Nec humilioris timor,
nec humanæ gloriæ desiderium nos impellere debet ut
ultimum locum amemus, superiores non queramus,
sed nihil nostri cognitio, poenitentia spiritus, odium
superbiæ, sincera humilitatis affectio, studium nos con-
formandi Christo qui propter nos è sinu Patris, è solio
magnitudinis, gloriæ ac Majestatis suæ, in terras pro
nobis descendit. Exinanivit semetipsum formam servi
accipiens: Studium denique obediendi ejus Evangelio
quod humilitatem docet, Mundi Sapientibus incogni-
tam virtutem. Vade, recumbe in novissimo loco. No-
bis convenit postremus locus ob naturæ vilitatem, pul-
vis nempe & cinis sumus. Quis ego sum, Domine Deus

Philipp. 2. 7.

(aiebat Rex David) & quæ domus mea, quia addu-
xisti me huc usque? 2. Ob peccata præterita, si ve quo-
rum nobis confecti sumus, si ve occulta. Quam humi-
liter sentire de se debet peccator, cum Apollolus pris-
tinae suæ conversationis memor dicat: Ego sum mini-
mus Apostolorum, qui non sum dignus vocari Aposto-
lus, quia persecutus sum Ecclesiam Dei? 3. Ob infir-
mitatem & impotentiam ad bonum agendum vel cogi-
tandum, si nobis ipsis relinquamus. Nam Sine me ni-
hil potestis facere (ait Christus) Non quod sufficientes
simus cogitare aliquid à nobis, quasi ex nobis, sed suf-
ficientia nostra ex Deo est (inquit Apollolus.) 4. Ob
fortis nostræ æternæ incertitudinem. Multi enim vo-
cati, pauci electi: ex illo fortè electorum felici nume-
ro non sumus: sunt alii, super quos in præsentem nos
extollimus. Tu fide stas: noli altum sapere, sed time...
Qui se existimat stare, videat ne cadat. 5. Ob eorum
fortè, quibus præponi volumus, præclariore dotes, &

2. Reg. 7. 16.)

1. Corinth. 1.

Joan. 15. 5.

1. Cor. 2. 5.

Rom. 11. 20.

1. Cor. 10. 12. 2

majora merita. 6. Ob eorum qui in presenti peccatorum res sunt, futuram sanctitatem, majoremque gloriam in Regno Dei illis quam nobis destinatam. *Amen dico vobis, quia publicani & meretrices precedent vos in Regnum Dei.* 7. Ob exemplum Christi. 8. Ob veræ æternæque gloriæ promissionem ab ipso factam humilibus: & abjectionis opprobriique æterni minas superbis non semel intentatas: *Tunc erit tibi gloria coram simul discumbentibus: Quia omnis qui se exaltat, humiliabitur: & qui se humiliat, exaltabitur.* Superbia, proclivis ad præcipitium via. *Dejecisti eos dum alleverentur.* Superbis *Angelus Deus non pepercit, sed rudentibus inferni detractos in tartarum tradidit cruciandos.* Humilitas, gradus ad gloriam. *Quicumque humiliaverit se sicut parvulus iste (ait Christus) hic est major in regno celorum.* Magnus esse vis, à minimo incipe. *Cogita magnam fabricam construere celsitudinis, de fundamento prius cogita humilitatis. Et quantum quisque vult & disponit super impanere molem ædificii, quantum erit majus ædificium, tanto altius fodiit fundamentum. Et fabrica quidem cum construitur, in superna conjungit: qui autem fodiit fundamentum ad ima deprimitur. Ergo & fabrica ante celsitudinem humiliatur, & fastigium post humilitationem erigitur. Quod est fastigium construende fabricæ, quam molimur? Quo perventurum est cacumen ædificii? Usque ad conspectum Dei. Eo ut perveniamus, fundamentum humilitatis in nobis fodiamus: Quia omnis qui se humiliat, exaltabitur.* (Vide Lib. 3. Tractatus de Peccatis, Cap. 1. ab Articulo 1. ad 14.)

Matth. 21. 31.

Psal. 72. 10.

1. Petri.

Matth. 11. 4.

S. August.
Serm. 69.
aliquo. 10. de
Verbo. Dum.

EADÉM DOMINICA.

Respondens Jesus dixit ad Legisperitos & Pharisæos: Si licet sabbato curare? Luc. xiv.

PRæceptum de sanctificatione Sabbati, quod tertium est in prima Decalogi tabula, Christianæ plebi interdum exponere Pastores & Concionatores Evangelici debent, ut in Religionis officiis plenè sit instituta. Quod quidem hodierni Evangelii occasione opportunè fiet, quo Christus illud Legisperitis & Pharisæis explicare dignatus est. Explicandum autem, 1. Quis sit istius præcepti divini sensus: *Momento ut diem Sabbati sanctifices: Quomodo externi, literalis & ceremonialis Sabbati observantia Judæos dumtaxat spectaret, spirituale autem Sabbatum ad Christianos etiam pertineat.* (Lib. 4. Tract. De Decalogo, Cap. 5. Art. 1. & 2.) Explicandum. 2. Cur Sabbati celebritas in Dominicam diem ab Apostolis translata sit. (Ibidem, Art. 3.) Explicandum. 3. Quibus Religionis officiis observanda sit Dominica dies, necnon Dies Festi, quorum observantiam præcipit Ecclesia. Omne servilis operis genus Dominicæ Festorumque dierum violat sanctitatem. . . Quæ opera necessitas à peccato iis diebus excuset? Venationes, mercatus & nundinæ, comestiones, choreæ, ludi scenici, & cujusvis generis spectacula, Dominicis præsertim Festisque diebus illicita. (Art. 6. Regulis 1. 2. & 3.) Præceptum de sanctificatione spirituali sabbati magis violare censendi sunt, qui Dominicis Festisque diebus lethale peccatum committunt, quam qui quodvis opus corporale aliàs bonum & licitum faciunt. (Regula 5.) Dominicis Festisque diebus Missa audienda integræ, attentè & devotè, extra peccati mortalis af-

110 INSTITUT. CONCIONAT. PAR. II.

fectum, id est, animo penitente. . . Qui Missæ adesse abique interna animi devotione & attentione, non satisfacit Ecclesiæ præcepto, quamvis cum externa devotione interfuit. (*Regulis 6. & 8.*) Gravier peccant, qui cum peccati lethali affectu Missæ sacrificio Dominicis & Festis diebus interfunt. Christiani qui sacrificio Missæ interfunt, illud suo modo offerre debent cum Sacerdote . . . Christiani quotquot adfunt Missæ sacrificio, Deo in sacrificium offeruntur . . . Christianos qui Missæ sacrificio interfunt, in eo statu esse optat Ecclesiâ, in quo spiritualiter communicare possint. . . Affectus igitur peccati deponendus est, ut Missa, sicut oportet, audiatur. (*Ibidem, Regula 9.*) Conveniens Dominicæ diei, Festorumque sanctificatio postulat ut Fideles verbum Dei audiant, Vespertinis Officiis interfint, in piorum librorum lectione, aliisque pietatis operibus sacros dies trassigant. (*Ibidem, Regula 9.*) Christus sæpius morbos curare Sabbatis consueverat, obloquentibus licet ac frementibus Pharisæis. Sabbatho curavit hydropticum (*a.*) Mulierem incurvam, quæ omnino sursum aspicere non poterat (*b.*) Hominem habentem manum aridam (*c.*) Cæcum natum (*d.*) Languidum ad piscinam (*e.*) Ut indicaret sacris diebus unicuique in curam Animæ suæ esse incumbendum. Si licet Sabbatho curare: Anima ex puto, ex abyſſo peccati per penitentiam extrahenda. Cujus vestrum aſinus aut bos in puteum caderet, & non continuo extraheret illum die Sabbati? Ad Ecclesiâ, ad Agni Nuptias accedendum in spiritu humilitatis & in animo contrito, quia Cor contritum & humiliatum Deus non despiciet. Reficiendi pauperes. Dicebat autem Jesus & ei qui se irruitaverat: Cum facis prandium, aut cenam, noli vocare amicos tuos, neque fratres tuos, neque cognatos, neque vicinos divites: ne forte te & ipsi irruerint, & fiat tibi retributio: sed cum facis convivium, voca pauperes, debiles, claudos,

a. Luc. 14.
b. Luc. 11.
c. Luc. 6.
d. Joan. 9.
e. Joan. 5.

Luc. 14.

Luc. 14.

DOM. XV. POST FEST. SS. TRIN. 511

& cæcos. Et beatus eris, quia non habent retribuere tibi: retribuetur enim tibi in resurrectione justorum. Attende tibi ipsi; Anima tuæ morbos confidera, conscientiam excute: Misereere anima tua placens Deo. Si hydropticus, sana tumorem, avaritiæ & superbiæ pravas affectiones depone. Si cæcus, vadæ ad natatoriam Siloë, in Ecclesiâ conveni ad audiendas non solum Prophetarum voces quæ per omne Sabbathum leguntur, sed vocem Dei in Filio suo nobis loquentis; accede ut illumineris. Si curatum terrenarum & negotiorum sæcularium pondere gravatus curvam habes in terras animam, erige te, & Sacerdotum audiens dicentem: Sursum corda; ne fallaciter, sed sincerè verèque respondeas: Habemus ad Dominum. Si languidus es ac debilis, jubente Christo surge, tolle lectum tuum, peccati occasiones remove, ambula in via mandatorum Dei. Manum habes aridam, extende eam ad pauperes, elemolynas etoga. Quod forte in ludos, in commensationes, in voluptates effunderes, pauperibus distribue. Sic anima tua die Sabbati sanabitur. Frustra enim oras, si pauperes videns ante te stantes, coram miserâ pro viribus tuis non subvenis. Qui obturat aurem suam ad clamorem pauperis, & ipse clamabit, & non exaudietur. Ecclesiæ ingressu indigni sunt, qui necessitatibus pauperum non subveniunt. Ammonites & Moabites, etiam post decimam generationem, non intrabant Ecclesiâ Domini in æternum, (inquit Deus Israëlitis) quia noluerunt vobis occurrere cum pane & aqua in via, quando egressi estis de Ægypto. Diebus maximè Dominicis & Festis Beneficentiæ & communionis nolite obijci; talibus enim hostiis promoveretur Deus. Sic animarum salutem æternamque remunerationem à Christo impetrabit. Non enim injustus Deus, ut obliviscatur operis vestri, & dilectionis quam ostendistis in nomine ipsius, qui ministrastis sanctis & ministratis.

Ecc. 10.

Act. 13.

Prov. 21. 27.

Deut. 23. 2.

Hebr. 11. 16.

Hebr. 6. 10.

DOMINICA XVI. POST FESTUM
SS. TRINITATIS.

*Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo,
& in tota anima tua, & in tota mente tua.
Hoc est maximum & primum mandatum.
Marth. xxi. 37. 38.*

Cum Sadduceis Christus imposuisset silentium, & turbæ doctrinam ejus admirarentur, Pharisæi invidia perciti, & gloriam Domini impatienter ferentes, consilium ineunt, unumque è Secta sua Legis Doctorem ad eum mittunt, qui malis artibus, & questionibus malignâ intentione propositis illum tentet, ex ejus responsis ansam calumniæ, si fieri possit, arripuerunt. Tantùm verò abest ut Jesus illi malam voluntatem exprobraret, ut potius illum benignè excipiat, eaque oportunitate utatur ad præcipua duo Religionis capita tradenda & explicanda, quorum unum fidem spectat, mores alterum. Primum est divinitatis Christi cognitio. *Quid vobis videtur de Christo? cuius filius est?* Alterum est mandatum de Deo diligendo ex toto corde, in tota anima, & in tota mente. *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo.* Christum per fidem cognovistis, quæ magna Dei gratia est, in ipsum creditis, confitemini illum non solum esse filium David, sed filium Dei, Dominum David & omnium creaturatum, de quo intelligitur Psalmus ille Davidis, quem in Ecclesia cani frequenter auditis: *Dixit Dominus Domino meo, Sede à dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum.* Sed credere in Christum non sufficit ad salutem, nisi ejus mandata servetis. *Hoc autem est maximum & primum mandatum: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde*

DOM. XVI. POST FESTUM SS. TRIN. 513
110. Hoc præsentî Sermone vobis explicandum. 1. Amor Dei omnibus affectibus nostris dominari debet. 2. Actus divini amoris frequenter exercere tenemur. 3. Omnia Dei mandata ex amore implere.

1. Præceptum est humano cordi, quod sine amore esse non potest, ut Deum diligat amore omnibus ejus affectibus dominante. (*Lib. 4. de Decalogo, Cap. 2. Art. 10. Regula 1.*) Dilectio Dei nullam à se rivulum duci extra patitur, cujus derivatione minuatur. (*Ibidem.*) Secutio Dei est beatitudinis appetitus. Eum sequimur diligendo. (*Ibid.*) Nihil aliud nobis est optimum, ad quod, postpositis cæteris festinare oporteat, quam Deus. (*Ibid.*) Nihil nos separat ab amore Dei, quamdiu ipsum diligere volumus. (*Ibid.*) Totus amor noster in Deum colligendus. *Deus zelotes* totum cor jure suo sibi vindicat: Dæmon illud dividi postulat ut meretrix illa ad Tribunal Salomonis: *Nec mihi, nec tibi, sed dividatur.* Adulteri sunt, qui cor suum dividere volunt mundum inter & Deum. *Adulteri, nescitis quod amicitia hujus mundi inimica est Dei? Quicumque ergo voluerit amicus hujus sæculi fieri, inimicus Dei constituitur. Quid Deo amabilius? Quid melius? Quid beneficentius? Amandus ergo ex toto corde vob summam suam & infinitam bonitatem; amandus ob beneficia nobis collata. Causa diligendi Deum, Deus est: Modus, sine modo diligere. Deus propter se ipsum diligendus, sive quia nihil justius; sive quia nihil fructuosius. Et suo merito, & nostro commodo diligendus est. Si Dei meritum quaeritur, cum ipsum diligendi causa quaeritur, illud est præceptum, quia Ipse prior dilexit nos. Dignus plane qui redametur, præsertim si advertatur *Quis, quis, quos, quantumque amaverit. Quis enim? Nonne is cui omnis spiritus confitetur: Deus meus es tu, quoniam bonorum meorum non eges? Vera hujus caritas Majestatis, quippe non quaerentis quæ sua sunt. Quibus autem tanta caritas exhi-**

Eccod. 17.

1. Reg. 1.

Jacob. 4. 4.

S. Bernard.
Lib. de diligendo Deo.
Capit. 2. 7.

Psal. 11.

Rom. 5.

Joan. 31.

betur? *Cum adhuc inimici essemus, reconciliati sumus Deo. Dilexit ergo Deus, & gratis, & inimicos. Sed quantum? Sic Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret.* Meretur amari propter se ipsum Deus & ab infideli: qui etsi nesciat Christum, scit tamen se ipsum. Proinde inexcusabilis est omnis etiam infidelis, si non diligit Dominum Deum suum ex toto corde, tota anima, tota virtute sua. *Clamant nempe intus ei innata & non ignota rationi iustitia, quia ex toto se illum diligere debeat, cui se totum debere non ignorat.* Quanto magis fidelis qui Deum suum tenet vitæ suæ non solum gratuitum largitorem, largissimum administratorem, pium consolatorem, sollicitum gubernatorem: sed insuper etiam copiosissimum redemptorem, æternum conservatorem, ditatorem, glorificatorem? Quid retribuam Domino pro omnibus his? . . . Si totum me debeo pro me factò, quid addam jam pro refectò, & refectò hoc modo? *Nec enim tam facile refectus, quam factus: siquidem non solum de me, sed de omni quoque quod factum est, scriptum est: Dixit, & facta sunt. At verò qui me tantum & semel dicendo fecit, in reficiendo profectò & dixit multa, & gessit mira, & pertulit dira, sed & indigna. Quid ergo retribuam Domino pro omnibus qua retribuit mihi? In primo opere me mihi dedit, in secundo se: & ubi se dedit, me mihi reddidit. Datus ergo & redditus, me pro me debeo, & bis debeo. Quid Deo retribuam pro se? Nam etiam si me millies rependere possem, quid sum ego ad Deum?*

Psal. 147.

Psal. 117.

Quisquis se ipsum, non Deum amat, non verè se amat. (*Lib. 4. De Decalogo, Cap. 2. Art. 10. Regula 1.*) Deus amandus dulciter, prudenter, fortiter. (*Ibidem.*)

II. Ad salutem pervenire non potest, qui nullum divini amoris actum exercuerit. (*Ibid. Regula 2.*) Sine affectu interno amoris verus & spiritualis cultus

Deo exhiberi non potest. (*Ibid.*) Magna Dei bonitas, qui se amari jubet à creatura sua. (*Ibid.*) Dei amore nihil magis necessarium, nihil magis iustum. (*Ibid.*) Divini amoris actum non semel tantum in vita, sed sæpius homo exercere tenetur; immò quàm frequentissimè potest. (*Regula 4.*) Amor Dei vacare non potest (*Ibidem.*) Amoris Dei & amoris proprii characteres. (*Ibid.*) Totis viribus eniti debemus ut in iustitia Christiana crescamus, quod fit Deum amando. (*Ibidem.*) Deum non amat, qui alia re frui vult præter Deum. (*Regula 5.*) Nobis igitur exprobrari potest, quod Elias exprobravit Hebræis alienorum Deorum cultum cum veri Dei cultu conjungere volentibus; *Usquequo claudicatis in duas partes? Si Dominus est Deus, sequimini eum: si autem Baal, sequimini illum.* Totum corexigit Deus, alià re frui non patitur hominem quàm se ipso. Itaque *Si in toto corde vestro revertimini ad Deum, auferite Deos alios de medio vestri: & preparate corda vestra Domino, & servite ei soli.*

1. Reg. 17. 27.

1. Reg. 7. 2.

III. Amor Dei fidelem parit in cæteris mandatis servandis diligentiam. . . In aliis mandatis non servatur mandatum de Deo diligendo, nisi illorum observatio prodeat ex radice caritatis. (*Lib. 4. de Decalogo, Cap. 2. Art. 10. Regula 1.*) Amor in Legislatorem, facilen & gratam facit legem. (*Cap. 1. Art. 4.*) Via salutis angusta laboranti, lata amanti. (*Ibidem.*) Sarcina Christi sublevar. (*Ibid.*) Iusta vita, cum volumus, adest. (*Ibid.*) Non est grave quod diligendo fit, non timendo (*Ibidem.*) Divina mandata ex dilectione Dei observanda. (*Art. 7.*) Omnia accuratè implenda sunt. Nam *Quicumque totam legem servaverit, offendat autem in uno, factus est omnium reus. . . Plenitudo legis dilectio.*

Jacob. 2.

Rom 11. 7.

DOMINICA XVII. POST FESTUM SS.
TRINITATIS.

Confide, fili, remittuntur tibi peccata tua.
Matth. IX. 2.

P Aralyticus in lecto jacens, figura peccatoris ad omne opus bonum ac supernaturale per se invalidi. Solus Christus illum sanare potest. Illi offertur & commendatur per Ecclesiam fidem, caritatem, & orationes. *Ecce offeruntur ei Paralyticum.* Gratia Salvatoris adjutus, credens vera esse quae divinitus revelata & promissa sunt, atque illud in primis, à Deo justificari impium per gratiam ejus, per redemptionem quae est in Christo Jesu, & peccatorem se intelligens, ad Dei misericordiam considerandam se convertendo, in spem erigitur, fidens Deum sibi propter Christum propitium fore: illumque tanquam omnis justitiae fontem diligere incipit; ac propterea movetur adversus peccata per odium ac detestationem sinceram; Sacerdotem adit, singula peccata sua illi confitetur; pro illis satisfacere spondet divinae justitiae, prout illi praescribit: Absolvitur, peccatorum veniam obrinet. *Confide, fili, remittuntur tibi peccata tua.* Plenè perfectèque à spirituali Paralyti sanatum esse, compertum & exploratum est, si surgat, sterque in pedes suos rectus, si terrae non adhæreat amplius, si peccandi proximas occasiones dimittat; & tollat ac removeat quicquid amabat perverfè, renunciet creaturis, rebus omnibus, in quibus pravo quiescebat affectu. *Universum stratum ejus versasti in infirmitate ejus.* Cùm pareat gratiae jubenti ut his sublati ac procul remotis, in via mandatorum Dei ambulet, in domum interiorem cordis sui se recipiat, ibique Deum inveniens in eo quiescat; tunc verè

Dial. 40. 4.

DOM. XVII. POST FEST. SS. TRIN. 517
sanatus est Paralyticus. *Surge, tolle lectum tuum, & vade in domum tuam. Et surrexit, & abiit in domum suam.* Magnas igitur gratias Deo agere debemus, qui potestatem remittendi peccata Ecclesiae suae dedit, ac Sacerdotibus commisit. *Videntes turba timuerunt & glorificaverunt Deum, qui dedit potestatem talem hominibus.*

Remissio peccatorum Dei propria... Quid complectatur? In die judicii perficienda & consummanda est, & in iis quidem solis quibus in hac vita poenitentiam agentibus in Ecclesia Catholica peccata remissa fuerint. De peccatorum remissione tria credenda sunt. 1. *Quod peccatorum remissionem sola à Deo posse elicere cordis vera conversio.* 2. *Quod non alibi quàm in solo gremio Catholicae Matris dimitti possint peccata conversis.* 3. *In praesenti tantum saeculo remissionem omnium peccatorum conversis posse concedi.* Haec decimus Apostolici Symboli complectitur Articulus, quo Remissionem peccatorum nos credere profiteamur. (*Lib. 1. Theolog. Dogm. & Moral. Quest. 2. Art. 9.*) In hac vita de remissione peccatorum nostrorum securi esse nunquam debemus: sed semper timere, & poenitentiam continuam agendo Deum glorificare. *De proprio peccato noli esse sine metu.* Gregoria nobilis femina Impetratricis Cubicularia scripserat ad S. Gregorium Magnum, se illi importunam fore, quoad usque scriberet sibi esse revelatum dimissa esse ejus peccata. Respondit Sanctus Pontifex: *Rem difficilem & inutilem postulasti. Difficilem quidem, quia ego indignus sum cui revelatio fieri debeat. Inutilem vero, quia secuta de peccatis tuis fieri non debes, nisi cum jam in die vitae tuae ultimo plangere eadem peccata minime valebis. Quae dies quousque veniat, semper suspecta, semper trepida movere culpas debes, atque eas quotidianis fletibus lavare. Certe Paulus Apostolus jam ad tertium caelum ascenderat, in Paradi-*
K k üj

*S. Fulgent.
Lib. 1. De Re-
miff. Peccat.*

Eccles. 5. 1.

*Lib. 6. in
dial. 11.
Epijl. 22.*

518 INSTITUT. CONCIONAT. PARS II.

sum quoque ductus fuerat, arcana verba audierat, qua homini loqui non liceret: & tamen adhuc trepidans dicebat: Castigo corpus meum, & servituti subijcio, ne forte alius predicans, ipse reprobus efficiar. Adhuc timet, qui jam ad colium ducitur, & jam timere non vult qui adhuc in terra conversatur? Perpende, dulcissima filia, quia mater negligentia solus esse securitas. Habere ergo in hac vita non debes securitatem, per quam negligens reddaris. Scriptum est enim: Beatus vir qui semper est pavidus. Et rursus scriptum est: Servite Domino in timore, & exultate ei cum tremore. In paucis ergo hujus vite tempore mentem vestram necesse est ut tremor teneat, quatenus per securitatis gaudium sine fine postmodum exultet. Ad extremum ulque vite diem agenda poenitentia est. Christiana vita perpetua poenitentia esse debet (inquit Sacra Synodus Tridentina Sessione 14. in Doctrina de Sacramento Extremæ Unctionis.)

Prov. 22.

Psal. 1.

DOMINICA XVIII. POST FESTUM SS. TRINITATIS.

Simile factum est regnum celorum homini Regi, qui fecit nuptias filio suo. Matt. xxij. 2.

A B æterno Deus naturam humanam, Ecclesiam & Animas sanctas prædestinavit ut eas Filio suo copularer. Naturam humanam illi conjunxit velut sponsam in Incarnatione: Ecclesiam in cruce: Animam in justificatione. Ad spiritalis illas nuptias Filii Dei omnes vocati estis, confidite: Pauci electi, timete. *Multis vocati*: Ite ad nuptias, parate vos ut Sponsum recipere, ut ad convivium calicis admitti valeatis. Parete gratiæ Dei multis modis vocanti. *Hodie si vocem ejus audieritis, nolite obdurare corda*

DOM. XVIII. POST FEST. SS. TRIN, 519

vestra. Non solum servos misit, sed ipse in mundum venit Regis Filius, Christus Filius Dei, ut sponsam sibi quaereret. *Excursavit ut gigas ad currendam viam: a summo calo egresso ejus...* Et ipse tanquam sponsus procedens de thalamo suo. Clarificavit ignobilem, divinæ confortem faciens naturæ divina filiatione nobilitavit: *Dedit eis potestatem filios Dei fieri, his qui credunt in nomine ejus.* Sordidam, scædamque lavit, ægram curavit: *Lavit a peccatis, in sanguine suo,* speciosam effecit, ornavit. *Ditavit pauperem, omnia bona sua cum illa communicans.* Cor suum ipsi dedit, mittendo Spiritum Sanctum, corpus & sanguinem suum illi tradidit, instituendo Eucharistiæ Sacramentum. Arcana sua illi revelavit per fidem. Regnum æternum & delectationes in dextera sua usque in finem, seu absque fine ipsi promisit, qui fidelis est & verax. *Flores* (inquit) *apparuerunt in terra nostra.* Quid cælesti sponso cum terra? *Magnificavit Dominus facere nobiscum.* Multum illi cum terra, quia multum cum sponsa, quam de terris sibi adificiscere placuit. *In terra nostra.* Non planè principatum sonat vox ista, sed consortium, sed familiaritatem. Tanquam sponsus hoc dicit, non tanquam Dominus. *Conditor est, & consortem se reputat.* Amor loquitur, dominum nescit. Amori cedit majestas: Nensinem suspicit amor, sed ne despiciat quidem. Omnes ex æquo intuetur qui perfectè se amat, & in se ipso celos humileque contemperat: Nec modò pares, sed unum eos facit. Ne Deus quidem ab hac amoris regula excipitur. Nam *Qui adhæret Deo, unus Spiritus est.* Quid mirum? Ipse factus est tanquam unus ex nobis. Minus dixi, non tanquam unus, sed unus. Parum est parem esse hominibus, homo est. Inde terram nostram vendicari sibi, sed quasi patriam, non quasi possessionem. Quidni vendicet? Inde illi sponsa, inde substantia corporis. *Inde sponsus*
K k iij

Psal. 116.

Juan. 1.

S. Bernard.
Serm. 39. in
Canticis

1. Cor. 6.

ipse, inde duo in carne una. Si caro una, cur non & patria una? *Calum ca' Dominio, terram autem dedit filius hominum.* Ergo *Ut filius hominis hereditat terram, ut Dominus subjicit, ut conditor administrat, ut sponsus communicat.* Dicendo nempe, in terra nostra, *Proprietatem profecto abnuat, societatem non respicit.* Verum non terram istam quam pedibus corporeis calcamus, sed meliorem patriam, terram viventium, regnum caelorum sponte suae servat Dei Filius. Ibi nuptiae Agni cum Animabus sanctis consummabuntur. Ibi accipient coronam vitae, coronam immarcescibilem, & incorruptam de manu Domini. Ibi Regem in decore suo videbunt, ab ubertate domus ejus inebriabuntur, & torrente voluptatis potabuntur, manna vitae saturabuntur, aeterna, quae Angelorum cibus est, veritate. Exultabunt in gloria, laetabuntur in cubilibus suis. Ad caeleste illud nuptiarum convivium vocati sumus à Christo, qui animas nostras sibi desponsavit immeritas, *In misericordia, & miserationibus, in fide, & in sempiternum,* quantum ex parte sua est. Nuptiale vinculum non dirimit, nisi anima fornicetur, & post alios amatores vadat. *Tantum pignus dedit, non timeat sponsa ne deseratur ab Sponso: Non dimittit pignus suum. Quod pignus dedit? Sanguinem suum fudit. Quod pignus dedit? Spiritum Sanctum misit. Talia pignora dimittet ille Sponsus? Si non amaret, talia pignora non daret.* Cur & nos non amamus, ingrati? Vocamur ad nuptias, Judaeis substituti (nam ex Gentibus vocati sumus) & tamen imitatur Judaeos, qui ad nuptias quas fecit Deus Filio suo, venire noluerunt; alius in *villam suam* abit, saeculi voluptates, lenocinia sensuum & cupiditatum, vitam mollem, delicatam, otiosam agit: Alius vadit ad *negotiationem suam*, terrens curis ac negotiis occupatus & immerlus, rerum ac bonorum temporalium amore illigatus, de vita aeterna bonisque caelestibus non

2^a Id. 19.

Osee 2.

S. August.
1° Reg. 20.
Serm. 2. n. 12.

DOM. XVIII. POST FEST. SS. TRIN. 521
curat. Alii per Praedicatores & Pastores opportunè importunè vocati, significantes Dei nomine quia *Omnia parata sunt,* non solum servos ejus contumelios afficiunt, sed Filium ipsum Dei *rursus* peccatis suis *crucifigunt* & Spiritui Dei intus per sanctas inspirationes illos vocanti resistendo *contumeliam faciunt.* Quid inde eveniet? Dei nostri, Regis nostri qui est in Sancto bonitas & misericordia in indignationem & furorem converteretur: Malos Christianos perdet, gravioribusque suppliciiis afficiet quam Judaeos, quorum civitatem & Republicam funditus evertit. *Rex autem cum audisset, iratus est: Et misit exercitibus suis perdidit homicida illos, & civitatem illorum succendit.*

Ne verò praesumamus ad aeternum Sponsi convivium nos admissum iri, quia in Christum credimus: Nihil enim nobis proderit, nisi habuerimus vestem nuptialem, caritatem, opera bona; nisi expolitemus nos veterem hominem, & induamur novum. *Induimini Do-* Rom. 11. 14.
minum Jesum Christum. Haec vestis est nuptialis. Hac indui sumus in Baptismo, *Quotquot enim baptizati estis, Christum induistis.* Galat. 3. 27. Sed pretiosam illam innocentiae vestem amiserunt, quicumque in mortale peccatum post baptismum lapsi sunt. Unum superest vestis nuptialis recuperandae medium, poenitentia, quae mundat animam, & vestimenta alba illi restituit, quibus induta recipiatur à Sponso. *Qui vicerit, sic vestietur* Apoc. 3. 5.
vestimentis albis, & non delebo nomen ejus de libro vitae, & consitebor nomen ejus coram Patre meo, & coram Angelis ejus. Etsi à Sponso recesserit infidelis Anima, recipitur cum redit, quaeritur, invertitur, praevenerit ut redeat. Anima reditus, conversio ejus ad Verbum, reformandae per ipsum, conformandae ipsi. In quo? In caritate. *Talis conformis ac maritat animam Verbo, cum cui similis est per naturam, similem ipsi se exhibet per voluntatem, diligens sicut dilecta est.*

S. Bernard.
Serm. 27. 1°.
Cant.

522 INSTITUT. CONCIONAT. PARS II.

Ergo si perfecte diligit, nupst. Multæ animæ Christo deponatæ sunt in fide, multæ etiam in caritate, quæ tamen ipsi conjunctæ non erunt in æternum, quia vocatæ quidem sunt, sed non electæ: Temporales sunt; sponsæ Christi sunt secundum præsentem justitiam, sed non secundum prædestinationem æternam: Quia, vestem nuptialem usque ad finem vitæ non servant, in caritate non perseverant, non implent quod ipsis in baptismo præceptum est: *Accipe vestem caritatem, quam immaculatam perferas ante tribunal Domini nostri Jesu Christi.* Multi vocati, sperate. Pauci electi, timete ne ex felici illo numero non sitis, quod culpâ sanè vestrâ continget. Præparate vos ad nuptias Agni, vestem nuptialem semper habere curate; *Satagite ut per bona opera certam vestram vocationem & electionem faciatis: Hæc enim facientes, non peccabitis aliquando. Sic enim abundanter ministrabitur vobis introitus in æternum regnum Domini nostri & Salvatoris Jesu Christi.*

Ritual.

2. Petri 1. 10.
22.DOMINICA XIX. POST FESTUM SS.
TRINITATIS.

Erat quidam Regulus, cujus filius infirmabatur Capernaum. Hic cum audisset quia Jesus adveniret à Judæa in Galileam, abiit ad eum, & rogabat eum ut descenderet, & sanaret filium ejus. Incipiebat enim mori.
Joan. iv. 46. 47.

Miraculum duplex à Christo Jesu editum hodiernæ diei Evangelium nobis ponit ob oculos, unum in filio Reguli, qui lethali febre laborans, mortique proximus erat: Alterum in ipso Regulo, qui pro filii sanitatē & incolunitatē supplicaturus ad Salvato-

DOM. XIX. POST FEST. SS. TRIN. 523

rem accessit. In illo sanavit infirmitatem corporis: In isto periculosiorem ægritudinem cordis, scilicet incredulitatem. Christum in curatione morborum corporis aliquid posse credere Regulus, miracula ejus audiverat in Judæa, & in Galilæa edita: Prophetam, virum sanctum, mirabilium operum patratorem illum æstimabat: alioqui illum non rogasset ut sanaret filium suum: Sed illum esse Messiam à Deo promissum, verumque Deum non credebat, siquidem Christi præsentiam corporalem filio suo curando necessariam judicabat, nec ubique præsentem esse immensæ & omnipotentis virtute. *Rogabat eum ut descenderet, & sanaret filium ejus.* O quantum distabat ab illo Centurione, qui Jesu in domum suam descendere volenti ut puerum paralyticum sanaret, respondit; *Domine, non sum dignus ut intres sub tectum meum: Sed tantum dic verbo, & sanabitur puer meus.* Neque etiam credebat Jesum habere imperium vitæ & mortis; siquidem ejus præsentiam & operam frustra fore æstimabat, si filius suis moreretur antequam in domum suam veniret. *Domine, descende prius quam moriatur filius meus.* Verisimile est hunc Judæum fuisse, & filium Abrahæ secundum carnem: Sed Abrahæ filius non erat secundum fidem, à sancti illius Patriarchæ dispositione longè remotus, qui filium suum unigenitum ac dilectum offerre in holocaustum à Deo iustus, statim ad opus se accinxit, *Fide obtulit Abraham Isaac, arbitrans quia & mortuus suscitare potens est Deus.* Quamobrem Christus qui Centurionis fidem miratus est & commendavit, dicens: *Non inveni tantam fidem in Israël: incredulitatem Regulo exprobravit. Nisi, inquit, signa & prodigia videritis, non creditis.* Verumtamen ipsius incredulitati medetur, cum de filii incolunitate certiorum ipsum facit, & solo verbo, absens licet, restituit illi subito sanitatem. *Dicit illi Jesus: Vade, filius tuus vivit. Credi-*

Math. 1. 8.

Levi. 11. 20. 29.

dit homo sermoni quem dixit ei Jesus, & ibat. Imperfecta tamen erat & infirma Reguli fides. Servis enim occurrentibus, & nuntiantibus quòd filius ejus viveret ac bene valeret, adhuc dubitabat utrum vi naturæ, an Christi verbo sanatus esset; unde servos interrogavit, quâ horâ melius se habuisset. Qui cum horam indicassent quâ illum dimisit febris; cognovit quia illa hora erat, quâ dixit ei Jesus, *Filius tuus vivit.* Et credidit ipse, & domus ejus tota...

Ex Evangelio hodierno docemur, 1. Ad Deum accedendum esse per fidem, & quidem firmiorem fide Reguli. 2. Ab ipso petenda esse majora & excellentiora bona, quàm sanitatem corporis, aliaque commoda temporalia. 3. Curam omnem adhibendam esse à patribus-familiâs, ut eorum familia Deo serviat, fidemque in Christum sanctis operibus comprobet.

Heb. 11. 6.

1. *Sine fide impossibile est placere Deo. Accedentem enim ad Deum oportet credere quia est, & quia inquirentibus se remunerator sit.* Credere oportet ubique præsentem, omnia scientem, omnia operantem, omnipotentem. Credere quòd in ipso vivimus, movemur, & sumus: Quòd *Non est illa creatura invisibilis in conspectu ejus: Omnia autem nuda sunt & aperta oculis ejus: Quod ipse operatur omnia in omnibus.* Si Deum ubique præsentem credamus, & cogitemus, peccatum semper cavebimus, tanquam sub oculis summi Judicis positi. *Quem times, major est omnibus. Ipse timendus est in publico, ipse in secreto.* Procedis, videris; intras, videris: *Lucerna ardet, videt te; lucerna extincta est, videt te: In cubiculum intras, videt te: in corde versaris, videt te.* Ipsum time, illum cui cura est ut videat te: & vel timendo castus esto. Aut si peccare vis, quare ubi te non videat, & fac quod vis. Si præsentem ubique credas, & fidei oculis intuearis, illumque invoces ut fortitudinem tuam ac refugium tuum: si in

S. August.
Serm. 10.
Alii 46. de
Verb. Dom.

Deo, non in te ipso confidas, ad illud Spiritus Sancti oraculum attendens: *Qui confidit in cogitationibus suis, impiè agit, à febris cupiditatis & libidinis Christi verbo & gratià sanaberis.* Si credis, hoc donum Dei est, ne gloriaris; si fides tua infirma est, ad Christum accede, qui ipsam augebit, modò ipsi obedias. Dic cum patre pueri à demonio muto vexari: *Credo, Domine: adjuva incredulitatem meam.* Et cum Apollolis: *Adauge nobis fidem.* Fons orationis fides. Quis enim orat quod non credit? Ergo ut oremus, credamus; & ut ipsa non deficiat fides, qua oremus, oremus. *Fides fundit orationem, fusa oratio fidei impetrat firmitatem.* Fidem, spem caritatem, continentiam, humilitatem, victoriam tentationum, donum perseverantiæ, vitam æternam à Deo in oratione postulemus. Bona temporalia, ut sanitatem, absolute non postulemus, sed quatenus ejus voluntati placet, quatenus ejus gloriæ, ac æternæ salutis nostræ conducibile est.

Prov. 12. 2.

Marc. 9. 27.

Luc. 17. 5.

S. August.
Serm. 115.
Alii 16. de
Verb. Dom.

II. Salus animæ præcipue optanda & petenda. Dicendum Deo: *Sana animam meam, quia peccavi tibi.* Id verò negligunt homines, de corporis incolumitate pro se ac suis anxie solliciti: Cum tamen morbi plerumque sint ad salutem æternam utiliores, quàm florens & firma valetudo. Patres & matres, qui pro filiorum vestrorum valetudine ad Christum confugitis, & Sanctorum patrocinia quaeritis, cum illi periculosè ægrotant; pro illorum verò conversione vota facere negligitis: Felicitiores æstimatè cum ægrotant, quàm cum prospera valetudine fruuntur, quia sæpius abutuntur ad Deum offendendum. *Quam multi ægrotant in lecto innocentes: & si sani fuerint, procedunt ad scelera committenda? Quam multi obeſt sanitas? Latro qui procedit ad faucem occidere hominem, quanto illi melius erat ut ægrotaret? Qui noctu surgit ad fodendum parietem alienum, quanto illi melius si febris jactaretur? Innocentius ægrotaret,*

Psal. 40. 5.

S. August.
Tract. 7. in
Joannem.

526 INSTITUT. CONCIONAT. PARS II.
fecleratè sanus est. Novit ergo Deus quid nobis expe-
diat : Id agamus tantum ut cor nostrum sanum sit à
peccatis. Infirmiorem corporis pati magis expedit for-
tè viro tuo, aut filio tuo, quàm ab ea liberati. Nescis
quanta sit putredo interioris hominis, quam secare vult
caelestis Medicus. Nonne novit modum quo id faciat,
quò usque faciat? Numquid ululatus ejus qui secatur,
retrahit manus Medici artificiose secantis? Ille cla-
mat : Ille secat. Crudelis qui non audit clamantem,
an potius misericors, qui unquam persequitur ut sanet
egrotum? Plurimum ex Africa Christianorum fidem
laudat S. Augustinus quòd Evangelium ad caput ap-
plicarent, cum ipsis dolebat caput, vel febrilibus labo-
rabant; quamvis ad hoc non sic factum Evangelium.
Si ergo (inquit) ad caput ponitur ut quiescat dolor ca-
pitis: Quànto magis ad cor ponendum est ut sanetur à
peccatis? Ponatur ad cor, ut sanetur cor. Cordis sani-
tas primò procuranda, & Deo præcipuè petenda
est.

III. Curam omnem adhibere debent patres-fami-
liàs, ut familia sua, ut filii & domestici in Christiana
fide optimè instituti sint, ipsos mittendo ad Catecho-
ses & ad Conciones; curando ut pios libros legant,
vel eorum lectionem audiant, quæ ad pietatem infor-
mentur; cum illis sæpe colloquendo de Deo rebusque di-
vinis, & Christianæ vitæ officiis: fatagendo ut ma-
tutina vespertinaque oratio in familia fiat: ut Sacra-
menta frequentent, ut sobrii sint, pudici, ad om-
ne bonum opus parati. *Credidit ipse, & domus ejus
tota.*

Vitiosi servi, qui emendari nolunt, è familia eji-
ciendi. Illos ejicitis si vobis fideles non fuerint: Non
curatis si Deo sint infideles. Davidis Regis affectum
induite : *Non adhasit mihi cor pravum: declinan-
tem à me malignum non cognoscebam. Detrahentem
secretò proximo suo hunc persequerbar. Superbo oculo,*

psal. 139.

DOM. XIX. POST FEST. SS. TRIN. 527
& insatiabili corde, cum hoc non debebam. Oculi mei
ad fideles terra, ut sedeant meum: Ambulans in via
immaculata; hic mihi ministrabat. Non habitabit
in medio domus mea qui facit superbiam: Qui loqui-
tur iniqua, non direxit in conspectu oculorum meo-
rum. Imitandum Constantii patris magni Constantini
exemplum, qui explorata domesticorum suorum fide,
eos omnes ejecit ex Aula, quos ad idololatriam pro-
pensos; illos in obsequio suo retinuit, quos in Chris-
tianæ Religionis professione constantes expertus est.
Nam quomodo, inquit, fidem erga Principem suum
servaturi sunt, qui erga Deum perfidii esse depre-
henduntur? Illos verò quos Deo dignos esse constaret,
codem erga Principem animo futuros esse affirmans,
protectores atque imperii ipsius custodes constituit;
ejusmodi homines inter præcipuos amicorum & ma-
ximè necessarios habendos esse dicens, multoque plu-
ris æstimandos quàm maximarum opum thesauros. Re-
fert Eusebius libro 1. *De Vita Constantini, Cap. 16.*

DOMINICA XX. POST FESTUM SS.
TRINITATIS.

*Serve nequam, omne debitum dimisi tibi, quo-
niam rogasti me: Nonne ergo oportuit & te
misereri conservi tui, sicut & ego tui miser-
tus sum? Et iratus Dominus ejus tradidit
eum tortoribus, quoadusque redderet uni-
versum debitum. Sic & Pater meus caelestis
faciet vobis, si non remiseritis unusquisque
fratri suo de cordibus vestris. Matth. xviii.
32-33-34-35.*

Peccata nostra debita vocantur, quòd illis tanquam
ate alieno obstricti divinæ justitiæ teneamur.

(Lib. 5. Theol. Dogm. & Moral. Cap. 2. Art. 8.)

Servus decem millia talenta Domino suo debens, omnium hominum figura est; Rex, Christi typus. Assimilatum est regnum calorum homini Regi, qui voluit rationem ponere cum servis suis, & cum cepisset rationem ponere, oblatu est ei unus, qui debebat ei decem millia talenta. Quor peccata commissimus, tot talentorum debitor es fumus. Nemo nostrum est qui dicere non debeat cum Davide: *Iniquitates meae supergressae sunt caput meum: & sicut onus grave gravatae sunt super me. . . Circumdederunt me mala quorum non est numerus, comprehenderunt me iniquitates meae, & non potui ut viderem. Multiplicatae sunt super capillos capitis mei: & cor meum dereliquit me.* Accutatam & severam omnium debitorum rationem à nobis exigit Christus, cum in generali, tum in privato iudicio. *Omnes nos manifestari oportet ante Tribunal Christi: ut referat unusquisque propria corporis, prout gessit, sive bonum, sive malum.* Non habemus unde solvamus quod debemus Deo propter peccata nostra. Nos ipsos ut servos, ut vilia mancipia damoni vendidimus propter temporale commodum, propter momentaneam voluptatem. Deus propter peccata nostra nobis iratus, minatur se nobiscum acturum summo jure, nisi ejus divinæ Majestati faciamus satis. Una superest carcerem & supplicia inferni evadendi via, si coram Domino corde contrito & humilitate procidamus: Si misericordiam ejus oratione fervente imploremus: Si ad ejus patientiam cum spe firma confugiamus: Si voluntatem ac propositum sincerum habeamus ejus justitiæ satisfaciendi per poenitentiam: Non quasi ex nobis habentes unde solvamus, sed ex meritis & sanguine Christi, & ex gratia Dei qui dives est in misericordia. *Procedens autem servus ille, orabat eum, dicens: Patientiam habere in me, & omnia reddam tibi.* Hæc si faciamus, misere-

bitur

bitur nostri Dominus noster, debitum omne dimittet; *Isai. 41. 11.*

omnia peccata condonabit. *Ego sum qui deleo iniquitates tuas propter me, & peccatorum non recordabor.* Solus Deus, cui proprium est miseri & parcere, delet iniquitates nostras; non propter aliquam ex parte nostra rationem, sed propter solam bonitatem suam & magnam misericordiam: Delet non unum aut alterum peccatum, sed innumera, sed omnia: Et ita delet, ut eorum non recorderetur. *Miserus autem Dominus servus illius, dimisit eum, & debitum dimisit ei.*

Verum frustra speramus Deum nobis peccata remissurum, si adversus proximos conservosque nostros inhumani, duri, & inanimicordes simus. *Judicium enim sine misericordiâ illi qui non fecit misericordiam.* Lethalis obdurationis contra misericordiam rei sunt, qui pauperibus pecuniam mutuo dare, nisi sub feonoris sive usurarum conditione, renuunt: Vel in extrema necessitate constituti dare mutuum nolunt, quòd nulla spes recuperandæ fortis affulgeat. (Lib. 3. Theolog. Dogm. & Moral. Cap. 2. Art. 9. Regulâ 1.) Lethalis obdurationis adversus misericordiam reus est creditor, qui debitorem, quem solvendo non esse constat, urget, opprimitque ut solvat, nec inducias ipsi concedit. (Regulâ 16.) Lethalis obdurationis adversus misericordiam reus est, qui agrorum suorum aut vinearum coloro sive conductori pensionem non remittit pro rata gravis incommodi sive damni ex sterilitate, aut alio casu fortuito, absque ipsius coloni seu conductoris culpa, aut vicio rei contingente. (Regulâ 18.) Debitorum nostri virtus, quicumque nobis injuriam aliquam irrogarunt. Et hoc debitum ex misericordiâ remittendum est; si debita nostra nobis à Domino remitti volumus. Injuriarum condonatio, conditio est adjecta postulationi veniæ, ex institutione Christi. *Dimittite nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris.* Pactum cum Deo facimus in oratione. (Lib. 5. de Oratione. Cap. 2.

Art. 8.) Vindicta aut vindicta libido, semper malæ sunt: Proindeque inimicos ulcisci numquam licet: Injurias illatas condonare, semper & ubique necesse est. (*Lib. 3. De Peccatis, Cap. 11. Art. 2. Regulâ 7.*) Ad omne genus injuriarum perferendum & condonandum Christianus paratus esse debet. (*Ibidem.*) Quandoque gravius illius qui injuriam ulciscitur, peccatum est, quam illius qui injuriam intulit. (*Ibidem.*) Ad debita confervis & proximis nostris dimittenda nos excitare debet, 1. Exemplum Dei debita nostra nobis misericorditer condonantis: *Serve nequam, omne debitum dimisit tibi, quoniam rogasti me: Nonne ergo oportuit & te misereri confervi tui, sicut & ego tui miseris sum?* 2. Ecclesiæ offensio, mæror & gemitus, cum videt quædam è membris suis adversus alia insurgere, fratres à fratribus durè & inhumanè tractari; unum membrum alterius malis non compati. *Videntes autem confervi ejus quæ fiebant, contristati sunt valdè. 3.* Indignatio Domini, & pœnæ immiseri cordibus paratæ. *Et iratus Dominus ejus tradidit eum tortoribus, quoadusque redderet univèrsum debitum. Sic etiamater meus calefiscis faciet vobis, si non remisieritis uniusquisque fratri suo de cordibus vestris.*

DOMINICA XXI. POST FESTUM
SS. TRINITATIS.

Reddite quæ sunt Cesaris Cesari, & quæ sunt Dei Deo, Matt. xxij. 21.

Christiana Religio omnes vitæ humanæ status, omnium ordinum homines ad vitam æternam dirigit; omnibus sua præscribit officia, quid Deo, quid sibi, quid proximo debeant. *Sobriè & justè & pie vivamus in hoc sæculo;* ait Apostolus, Pietas omnia hominis

erga Deum; sobrietas, omnia hominis erga seipsum; justitia, omnia hominis erga proximum officia complectitur. Superioribus præscribit quomodo subditos regere, subditis quomodo parere Superioribus debeant, ut Deus honoretur in omnibus & ab omnibus, Reique publicæ utilitatis consularum Religione divina, quam Politica humana. Quamobrem S. Augustinus egregiè refellit impios quosdam Politicos, qui Christianam Religionem Reipublicæ perniciosam esse contendebant. *Qui doctrinam Christi, inquit, adverfam dicunt esse Reipublicæ, dent exercitum talem quales doctrina Christi esse milites jussit, dent tales provinciales, tales maritos, tales conjuges, tales parentes, tales filios, tales dominos, tales servos, tales Reges, tales Judices, tales denique debitorum ipsius fisci redditores & exactores, quales esse præcipit doctrina Christiana, & audeant eam dicere adverfam esse Reipublicæ: immo verò non dubitent eam confiteri magnam, si obtemperetur, salutem esse Reipublicæ. Præcipua duo homines officia Christiani in hodierno Evangelio docet: Quid Regi; quid Deo debeant: Obedientiam Regi debitam non obesse cultui & obedientiæ Deo debitæ, cum Deus jubeat ut Reges revereamur, eisque pareamus: Sed nec obedientiæ ac reverentiæ officia Regibus exhibenda impedimento esse debere, quin Deum supremo cultu, amore, & obsequio honoremus. *Reddite ergo quæ sunt Cesaris Cesari, ut cives Reipublicæ terrestri: & quæ sunt Dei Deo, ut cives Reipublicæ cælestis.**

1. Honor & obedientia Principibus debentur. (*Lib. 4. Theolog. Dogmat. & Moral. de Decalogo, Cap. 6. §. 4.*) Tributa Principibus debentur. (*Ibidem, & Cap. 9. Art. 3. Regulâ 15.*) Preces ad Deum pro Principibus fundendæ. (*Ibidem.*) Majori caritate diligendi sunt, propter Deum, cujus vice præfunt hominibus, non adulandi.

II. Reddere Deo debemus quicquid ab ipso habe-

mus: ab illo habemus omnia, animam, corpus, vitam, bona interiora, exteriora. Totum cor ipsius est, totum illi reddere debemus, cum diligendo ex toto corde. Totum postulat, sibi que vendicat Deus zelotes. *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo.* Deumne ex toto corde diligitis? Num de ipso frequenter cogitatis, dicentes cum Propheta: *Providebam Dominum in conspectu meo semper?* An ipsi placere summo studio nitentini? Num ipsum offendere timeis? Num ipsi coniungi desideratis, in hac vita velut in loco exilii gementes, & dicentes cum Propheta: *Hec mihi, quia incolatus meus prolongatus est?* Ipsiusne legem exquirimus & amamus præ rebus omnibus temporalibus, cum eodem Propheta dicentes: *Bonum mihi lex oris tui super millia auri & argenti: Quam dulcia faucibus meis eloquia tua super mel ori meo! . . . Da mihi intellectum, & scrutabor legem tuam, & custodiam illam in toto corde meo.* Divites terræ, num divitias à Deo acceptas illi redditis per manus pauperum? *Reddite qua sunt Dei Deo?* Eleemosyna debitum est, iustitia est: rapinæ rei estis, nisi pauperibus erogatis. *Reddite.* Patres & matres, num filios à Deo acceptos illi redditis, ipsos ad pietatem instituendo? *Reddite qua sunt Dei Deo.* An talenta, sanitatem, tempus, vitam, qua omnia à Dei bonitate accepimus, ejus gloriæ consecramus? *Reddite.* Deo timorem, amorem, obsequium debemus. *Nobis timor Dei omnis in amore est: metum ejus dilectio perfecta consummat. Dilectionis autem nostra in eum hoc proprium officium est, parere monitis, statutis obtemperare, pollicitis considerare.* Audiamus ergo Scripturam dicentem: *Et nunc, Israel, quid Dominus Deus tuus perit à te, nisi ut timeas Dominum Deum tuum, & ambules in visis ejus, & diligas eum, ac servias Domino Deo tuo in toto corde tuo, & in tota anima tua: custodiasque mandata Domini, ut bene sit tibi.*

Psal. 115. 2.

Psal. 119. 5.

Psal. 11. 2.

S. Hilarius
Tract. in Psal.
127.Deuteron.
10. 12. & 17.DOMINICA XXII. POST FESTUM
SS. TRINITATIS.

Cum venisset Jesus in domum Principis, & vidisset tibicines & turbam tumultuantem, dicebat: Recedite, non est enim mortua puella, sed dormit. Et deridebant eum. Et cum ejecta esset turba, intravit: & tenuit manum ejus. Et surrexit puella. Matt. ix. 23. &c.

Mors justorum, somno similis est propter spem beatæ Resurrectionis, & consecutionem cœlestis beatitudinis statim post mortem, si nullum ipsi peccatum expiandum, aut peccati pœna luenda superfit. *Cem dederit dilectis suis somnum, ecce hereditas Domini filii merces.* Infideles & impii fidem & predicationem resurrectionis irrident: Sed cum Christiani credunt, profitentur & sperant. *Propria fides Christianorum, Resurrectio mortuorum.* Ideo Christus mortuos suscitavit, ut fidem resurrectionis mortuorum, quam prædicabat, his miraculis confirmaret. Hanc veritatem quam in Symbolo Apostolico profiteremur, opportunè vobis explicandam suscipio, sumpto ex Sancti Evangelii hodierna lectione themate. I. Resurrectionis omnium hominum certissima est & inconcussa veritas, utpote à Deo revelata, rationique conveniens: Simpliciter igitur ac firmiter credenda est. II. Varia erit resurgentium conditio, quam sibi quisque bonis vel malis operibus procurat. *Nam procedent qui bona fecerunt, in resurrectionem vitæ: qui verò mala egerunt, in resurrectionem judicii.* III. Otiosa igitur & sterilis in nobis esse non debet Resurrectionis fides.

I. Resurrectionis futuræ veritas firmissimis argumentis
Liiij

Psal. 128. 2.

S. August.

I. Cor. 15.

534 INSTITUT. CONCIONAT. PARS II.
mentis probata. (*Lib. 1. De Fide & Symbolo, Quæst. 5. Art. 1. 2. §. 1.*) Cur carnis potius, quam hominum resurrectionem in Symbolo confiteamur? (*Ibid. §. 2.*) Omnes & singulos homines cum eodem corpore, & quidem integro, resurrecturos fides Catholica docet, unumquemque in proprio sexu. (*Ibidem §. 3.*)

1. Cor. 15. 51.

II. Omnes resurgemus, sed non omnes immutabimur. Resurgent omnium corpora immortalia, sed reproborum corpora in opprobrium, miseriam, & supplicium æternum: Electorum verò in vitam, gloriam, & felicitatem æternam. . . Corporum gloriosorum dotēs, impassibilitas, claritas, agilitas, subtilitas, explicantur ejusdem Articuli §. 4. n. 3. 4. 5. & 6.

III. Fructus ex hoc fidei Articulo colligendi. 1. Deo gratiæ maximæ sunt agendæ, qui Mysterium istud Mundi Sapientibus absconditum nobis revelavit. 2. Fides resurrectionis consolari nos debet in morte propinquorum & amicorum, & in omnibus vitæ hujus ærumnis & calamitatibus. Scio quod Redemptor meus vivit, & in novissimo die de terra surrecturus sum: & rursum circumdabor pelle mea, & in carne mea videbo Deum meum. Quem visurus sum ego ipse, & oculi mei conspiciendi sunt, & non alius: reposta est hæc spes mea in sinu meo. 3. Satagere debemus ut vitæ innocentia, bonisque operibus digni simus resurrectione vitæ. (*Ibid. §. 4. n. 1. 2. 3. & 4.*) Illi soli ad vitam resurgent, qui iusti fuerint, & in justitia ad finem usque perseveraverint. Beatus & sanctus, qui habet partem in resurrectione prima: in his secunda mors non habet potestatem, sed erunt Sacerdotes Dei & Christi, & regnabunt cum illo. Primam illam resurrectionem, quæ initium est ac pignus adoptionis perfectæ filiorum, gratia Christi Salvatoris operetur: Sed prius ejicienda turba est, ejiciendus creaturarum amor, compescendus cupiditatum tumultus, illusiones sæculi repellendæ, omnia spiritualis resurrectionis impedimenta removenda, ut

Job. 19. 25. 26.

1. Cor. 15. 51.

DOM. XXII. POST FEST. SS. TRIN. 535
solus intret Jesus in cor nostrum. Et cum venisset Jesus, & vidisset sibi cineres & turbam tumultuantem, dicebat: Recedite. Cum autem intraverit, necesse est ut voluntatem peccatoris velut mortuæ puellæ manum teneat, moveat, in eoque velle & facere misericorditer operetur. Et cum ejecta esset turba, intravit: & tenuit manum ejus. Et surrexit puella. Denique ubi spiritualiter resurrexerit peccatrix anima, bonum Christi odorem in Ecclesia diffundere sanctis operibus, misericordias Domini grato animo prædicare debet. Et exiit fama hæc in universam terram illam. Nihil nobis, totum Deo adscribendum & dandum. Non nobis Domine, non nobis, sed nomini tuo da gloriam. *Psal. 113.*

EADEM DOMINICA.

Princeps unus accessit, & adorabat Jesum, dicens: Domine, filia mea modo defuncta est: sed veni, impone manum tuam super eam, & vivet. Mat. ix. 18.

Vitam diuturnam omnes desiderant, citò mori pauci sunt qui non metuant. Vita nec in ærumna constitutis est odio. In turba salutorum Numinum Romanis unus fuit, quem Viduum dixere, quòd animæ corpus viduaret. Hunc extra muros colebant, ne illius Mytheria homines conturbarent, qui summo vitæ deficitio capiuntur. De quo S. Cyprianus lib. De Idololorum vanitate: In tantum, inquit, Deorum vocabula apud Romanos finguntur, ut sit apud illos & Viduus Deus, qui animæ corpus viduet, qui quasi feralis & funebris intra muros non habetur, sed foris collocatur, & nihilominus quia extorris factus, damnatur potius Romana Religione: quàm colitur. Verumtamen sancta mors optanda magis est quàm vita.

Rom. 25.

Terull lib.
de Anima.Apocal. 11. 4.
Esa. 57. 15.S. Augustin.
Serm. 24. 2.
lib. 119. De
Tempeste.Lib. de bono
Mortis, 62.

Esa. 115. 17.

Esa. 141. 4.

S. Cyprian.
lib. de Mor.
141.

1. Vivere est semper mori; & longior vita, diuturna mors est. Ipse quotidianus defectus corruptionis (inquit S. Greg. Mag.) quid est aliud quam quadam proximitas mortis? Miseras hujus vitæ lacrymæ nascuntur arguntur. *Infans vagitu vitam salutat, & de prospectu lacrymabilis vitæ augetem incommodorum vocem illam flebilem emittit.* Mors sancta finis malorum est & calamitatum; *Absterget, Deus omnem lacryam oculis eorum, & mors ultra non erit, neque luctus, neque clamor, neque dolor erit ultra.* Vita laboriosa. *In laboribus à juventute mea,* inquit Propheta, sive secundum vim Hebræici Textus, *Expirans sum à juventute mea:* Quid est diu vivere, nisi diu torqueri? Sed mors sancta finis omnium laborum est: *Ut requiescant à laboribus suis.* (Apocal. 14. 13.)

2. Vita exilium & captivitas est, mors libertas. Hinc S. Ambrosius ex definitione mortis, quæ est solutio animæ & corporis, nos in hac vita vineulis alligatos teneti colligit, quæ cum soluta fuerint, tunc perfecta laus sacrificabitur, secundum illud Prophetæ oraculum: *Dirupisti vincula mea, tibi sacrificabo hostiam laudis.*

3. Vita mari tempestatibus agitata & scopulis pleno similis, ob varios errores, pericula, tentationes continuas. *In via hac qua ambulabam, absconderam latroquem mihi.* Ideo Sanctus Simeon latus de morte proxima, & de vicina accerlitione securus, accipit in manus puerum Jesum, & benedicens Deum, exclamavit & dixit: *Nunc dimittis servum tuum Domine, secundum verbum tuum in pace,* probans scilicet atque contestans, tunc esse servus Dei pacem, tunc libertatem tranquillamque quietem, quando de istis mundi turbidibus extrahit, sedis & securitatis æternæ portum, utinam, quando expuncta hac morte ad immortalitatem venimus... Iterum videbo vos, & gaudebit cor vestrum, ait Christus Discipulis suis, *Cum ergo Christum videre, gaudere sit: qua cæcitas animi, qua dementia est:*

amare pressuras & panas & lacrymas Mundi, & non festinare potius ad gaudium quod nunquam possit auferri? ... Mori plane timeat, sed qui ex aqua & Spiritu non renatus, gehenna ignibus mancipatur. Mori timeat, qui non Christi cruce & passione censetur. Mori timeat, cui hoc mora longiore confertur, ut cruciatus ejus & gemitus interim asseratur.

4. Mors terminus est peccatorum, etque nomine optanda magis quam vita diuturnior. Misericordiæ Dei factum est, inquit S. Ambrosius, ut homo post peccatum morti esset obnoxius, *Ne quò esset vita diuturnior, eo fieret culpa numerosior: passus est igitur Dominus subintrare mortem, ut culpa cessaret.* Bona incerta, peccata certa, saltem venialia, sine quibus justus non vivunt. Amara quidem est mors impio, sed tamen amarior vita quam mors. *Gravius est enim ad peccatum vivere, quam in peccato mori: quia impius quamdiu vivit, peccatum auget: moriatur, peccata desinit.* Plerique criminum suorum absolutione latantur: si emendaturi sunt, rectè: si perseveraturi in eis, stulte: quia longè illis plus damnatio profuisset, ne incrementa facerent peccatorum. Hinc de omnibus pronuntiat Sapiens: *Melior est dies mortis die natiuitatis.*

5. Vita præsens peregrinatio est: Mors iustorum transitus est ad patriam. *Hæc mihi, quia incolatus meus prolongatus est!* ait Propheta. Vel, secundum textum Hebræum: *Hæc mihi, quia peregrinor in exilio!* Vitam nihil aliud quam peregrinationem esse, suadere voluit sapientissimus ille Rechabitarum Pater Jonadab, qui filius suis ac posteris interdixit ne commodas ac delicias domos inhabitarent, immò præcepit ut totam vitam in tabernaculis transigerent. *Domum non edificabitis, sed in tabernaculis habitabitis cunctis diebus vestris, ut vivatis diebus multis super faciem terre, in qua vos peregrinamini.* Voluit Deus festum Tabernaculorum à Judæis quotannis celebrari, ut doceret nos in

Lib. de bono
mortis.

Eccles. 7. 2.

Ierom. 21. 7.

Hebr. 13. 14.

mansionem permanentem non habere. *Non habemus hic manentem civitatem, sed futuram inquirimus.*

Prima virtus, immò tota virtus, peregrinum esse & hospitem super terram (ait Sanctus Joannes Chryostomus.) Hospes non capitur amore hospitii, quantumvis amicum sit, quòd brevi tempore sit in eo mansurus: Sic amore hujus mundi capi non debemus. *Charissimi, nolite diligere mundum, neque ea qua in mundo sunt. Si quis diligit mundum, caritas Patris non est in eo. Hospes sibi suppellectilem hospitii velut propriam non usurpat, utpote cujus usus ad breve tempus illi concessus est, non dominium. Sic rebus hujus mundi inhærere non debemus, quibus ad breve tempus nobis usus à Deo datus est, & quas non sumus nobiscum ablaturi, cum ex hoc seculo migrabimus. Et qui utuntur hoc mundo, quasi non utantur.* Nonne peregrinum se confessus est Jacob

1. Joan. 2. 17.

coram Pharaone: *Dies, inquit, peregrinationis meae centum triginta annorum sunt, parvi & mali.* Nonne David Rex Propheta ait: *Advena ego sum apud te, & peregrinus?* Nonne S. Paulus Apostolus de antiquis Justis ait: *Juxta fidem defuncti sunt non acceptis reprobationibus, sed à longè eas aspicientes & salutantes, contentes quia peregrini sunt & hospites super terram?* Nonne S. Petrus Christianorum omnium officium esse prædicat, ut se peregrinos super terram agnoscant? *Obsecro vos tanquam advenas & peregrinos, abstinete vos à carnalibus desideris. Christianorum disciplina, via dicitur: Ut ubicumque invenisset hujus viros, Christus ipse peregrinus fuit super terram. Cum sit enim ab eterno Sinus paterni inquilinus, ut ait antiquus Auctor Ecclesiasticus, A summo caelo egressus, exultavit ut gigas ad currendam viam.*

1. Cor. 7. 31.

Genes. 47. 1.

Psal. 118. 11.

Hebr. 11. 11.

1. Petr. 2.

Apl. 9. 2.

Psal. 118. 6. 7.

Psal. 41. 4.

6. Per vitam prolixiorum beatitudo retardatur. *Fuerunt mihi lacryma mea a panis die ac nocte (inquit Propheta) Dum dicitur mihi per singulos dies, Ubi est Deus tuus? Hac recordatus sum, & effudi in me animam meam.* Hinc Apostolus Sanctus Paulus suspirabat:

Desiderium habens dissolvi & esse cum Christo...

Mihi enim, inquit, vivere Christus est, & mori lucrum.

Hoc desiderio succensus Sanctus Joannes, Apocalypsym suam finivit: *Amen, veni, Domine Jesu.* Christiani qui diu vivere desiderant, orationis Dominicae petitioni, *Adveniat regnum tuum*, contradicunt. *Quid ergo oramus & petimus ut adveniat regnum caelorum, si captivitas terrena delectat? Quid precibus frequenter iteratis rogamus ut acceleret dies regni, si majora desideria & vota potiora sunt servire illi diabolo, quam regnare cum Christo? (inquit Sanctus Cyprianus.)*

*Ejus est in mundo velle remanere, quem mundus oblectat. Porro cum mundus oderit Christianum, quid amas eum qui te odit, & non magis sequeris Christum qui te redemit & diligit? Quis non peregrè constitutus properaret in patriam regredi? Quis non ad suos navigare festinans, ventum prosperum cupidius optaret, ut velociter charos liceret amplecti? Patriam nostram paradysum computamus. parentes Patriarchas habere jam incipimus, quid non properamus & currimus ut patriam videre, ut parentes salutare possimus? Refert ibidem S. Cyprianus, cuidam Africano Episcopo animam agentis, atque commeatum poscentis, insigni specie ac proceritate juvenem apparuisse, eique voce terribili ac minaci dixisse: *Pati timeas, exire non vultis, quid faciam vobis?* Quæ verba, inquit S. Cyprianus, audivit non sibi ille, sed nos, ut dum Sacerdotem Dei, qui commeatum petebat, increpatum esse comperimus, quid cunctis expediat, agnosceremus.*

Tria sunt quæ mortem Sanctorum pretiosam faciunt, *Quies à labore, gaudium de novitate, securitas de aternitate.* Justii morte nascuntur, sine inchoant, & in caelis lucent qui in terris perabantur extincti. Non diu, sed bene vivere optandum est, ut æternam ac beatè vivere possimus. Diu vixit, qui innocenter & sanctè vixit. *Consummatus in brevi explevit tempora multa.*

Philipp. 1. 23
Ib. 7. 31.S. Cyprian. lib.
de Mortali.cc
cc
cc
ccS. Bernarb.
Serm. 64. De
Diversis.

Sap. 4. 11.

Mal. 4. 7. A.
1. Reg. 14. 1.

Antiquus Pa-
ter lib. 1.
Commentat. in
1. Regum. c. 3.
inter opera
S. Gregorii.

Seneca lib.
de vite
breuitate

Exij. 21.

Qui malè vixit, censendus est parum vixisse, quamvis plurimos atatis annos expleverit. *Viri sanguinum & dolosi non dimidiabunt dies suos.* Saül duobus annis regnasse dicitur super Israël, licet multis annis regnaverit. Illo quippe solum tempore dicitur regnasse, quo iuste vixit. Illo ergo solum tempore nos vixisse gaudeamus, quo innocenter & humiliter viximus. Nam illa tempora qua in seculi vanitate & fluxa carnis vita consumpsimus, quasi perditâ minime memorantur.

Seneca, cujus sententiæ penè Christianæ, pudore suffundit diuturnæ magis quam probæ vitæ amatorum.

Satis longa vita, inquit, & in maximarum rerum consummationem data est, si tota bene collocaretur. Non accepimus brevem vitam, sed fecimus, nec inopes ejus, sed prodigi sumus. Nemo invenitur qui pecuniam suam dividere velit: Vitam unusquisque permultis distribuit. Adstricti sunt in continendo patrimonio: Simul ad temporis jacturam ventum est, profusissimi in eo, cujus unius honesta avaritia est. Omnia tamquam mortales timetis: Omnia tamquam immortales concupiscitis. Audias plerisque dicentes: A quinquagesimo in otium secedam, sexagesimus annus me ab officio dimitret. . . Non pudet te reliquias vitæ tibi reservare, & id solum tempus bonæ menti destinare, quod in nullam rem conferri possit: Quàm serum est tunc vivere incipere, cum desinendum est! Vivere totâ vitâ descendum est: & quod magis fortasse miraberis, totâ vitâ ascendum est moti. Non est quòd quemquam propter canos aut rugas putes diu vixisse: Non enim ille diu vixit, sed diu fuit. Quid enim si illum putes multùm navigasse, quem sæva tempestas à portu exceptum huc & illuc tulit, ac viribus ventorum ex adverso furtentium per eadem spatia in orbem egit: Non ille multùm navigavit, sed multùm jactatus est. Nemo quàm benè vivat, sed quamdiu, curat: Cùm omnibus possit contingere ut bene vivant; ut diu, nulli.

DOMINICA XXIII. ET ULTIMA POST
FESTUM SS. TRINITATIS.

Cùm videritis abominationem desolationis stantem in loco sancto, qui legit intelligat: Tunc qui in Judæa sunt, fugiant ad montes: Et qui in tecto, non descendat tollere aliquid de domo sua. Matt. xxiv. 15. &c.

Signa funesta desolationis Jerusalem paucos movent, quia hæc omnia transferunt: Desolatio Ecclesie in persecutione Antichristi paucos afficit, quia proximè futura non videtur, sed multùm adhuc remota: Verùm stupendum est quòd Animæ desolationem à peccato Christiani non timeant, cujus tot exempla præ oculis habemus, cujus principium in nobis est; cujus abominationem Prophetæ, Scripturæque omnes nobis repræsentant & exponunt. Abominatio desolationis stat in loco sancto, in Anima Christi sanguine redemptâ, & per baptismum sanctificata, in corpore consecrato ut Dei templum esset. Quàm multiplex in omnibus Ecclesie ordinibus & statibus abominatio! in statu Ecclesiastico nundinationes beneficiorum, Ecclesiasticarum dignitatum ambitio, coacervatio beneficiorum contra factos canones, residentie contemptus & neglectus, bonorum Ecclesiasticorum abusus, abominatio est desolationis. In omni statu, Communiones indignæ, aliaque sacrilegia, abominaciones sunt desolationis; avaritia quæ est idolorum servitus, impudicitia qua unusquisque propriæ libidinis adorat simulacrum, abominatio est desolationis. His abominationibus plenus est mundus, propterea iudicandus & damnandus à Deo. Quamobrem illis qui salvi esse volunt, fugiendum est. Societas peccatorum fugien-

542 INSTITUT. CONCIONAT. PARS II.

Psal. 1. 1. 1.

da: *Beatus vir qui non abiit in consilio impiorum, & in via peccatorum non stetit, & in catbedra pestilentia non sedit: Sed in lege Domini voluntas eius &c.* Mundo ejusque moribus, pompis ac vanitatibus renuncian- dum est. *Qui terigerit picem, inquinabitur ab ea...*

Ecclesi. 10. 1.

Psal. 17. 26.

1. Joan. 1. 10.

Cum viro innocente innocens eris, & cum perverso perverseris. Fugiendum, quia *Mundus totus in maligno positus est.* Peccati occasiones deserendæ, abruptenda peccitiz quæ nos à Deo separant & avocant, atque ad peccatum inducunt, *Tunc qui in Judæa sunt, fugiant ad montes.* Deo inhærendum per amorem, ad æterna bona suspirandum est. Si bona terrena concupiscimus, eisque inhæremus, si honores sæculi, si voluptates consecramur, adhuc in Judæa, in terra maledicta & peritura sumus. *Quæ sursum sunt querite: ubi Christus est ad dexteram Dei sedens: Quæ sursum sunt sapite, non quæ super terram.* Noltra conversatio sit in cælis.

Coloss. 3. 1.

Verùm ubi fugerimus, cùm in montem vel in tectum per amorem Dei, per virtutum Christianarum exercitia, per rerum caducatum & perituratum contemptum & fastidium fuerimus evedti, ne descendamus, quia in via virtutis non progredi, reverti est. In bono stabiles sumus & immobiles. *Qui enim perseveraverit usque in finem, hic salvus erit.* Plurimi sunt qui magnatum solemnitatum tempore in montem fugere, pravam sæculi conversationem deserere videntur, bona aliqua opera faciunt: sed citò descendunt, & pristinum fervorem remittunt; quibus Spiritus Sanctus per os S. Joannis in Apocalypsi ait: *Habeo adversum te, quod charitatem tuam primam reliquisti. Memor esto itaque unde excideris: Et age poenitentiam, & prima opera fac.* Sin autem, venio tibi, & movebo candelabrum tuum de loco suo, nisi poenitentiam egeris. Terrestri domui hujus habitatiõnis, corpori nostro non inhærendum; veteris hominis indumenta quæ expoliavimus ut Christum in-

Apocal. 2. 4.
& 5.

DOM. XXIII. POST FEST. SS. TRIN. 543
ducemus, nusquam resumenda sunt. *Et qui in tecto, non descendat tollere aliquid de domo sua: Et qui in agro, non revertatur tollere tunicam suam.*

Miseri, quos carnalia desideria, & nimia rei familiaris cura mundum Deo inimicum fugere prohibet, ac de salute animæ suæ seriò cogitare. *Væ autem prægnantibus & nutriendis in illis diebus.* Prægnantes sunt (inquit S. August.) qui spe intumescent; nutriendes seu lactentes, qui jam adepti sunt quod concupiverant. Etenim mulier prægnans in spe tumet illi, nondum videt filium: Quæ autem jam lactat, amplectitur quod sperabat. Concupiit villam proximi; sed iste proximus dives est, non indigens, habens honorem, habens etiam potentiam, à cujus fortè etiam potentia tibi metuendum sit, non de illius fundo aliquid sperandum: Nihil sperans non concipit, non est prægnans anima. Si verò juxta vicinus sit pauper, qui vel in necessitate positus est, ut possit vendere, vel pretii potest, ut cogatur vendere, injicitur oculus, speratur villa: Imprægnata est anima, sperat se posse adipisci villulam & possessionem vicini pauperis. Ec cùm patitur iste pauper necessitatem, venit ad ditiores vicinum suum, cui fortè obsequi solet, cui deserte, cui venienti assurgere, quem inclinatio capite salutare: Da mihi, rogo te, patior necessitatem, urgeor à creditore. Et ille, Non habeo modò. Si vellet vendere, haberet... Non speremus, non concupiscamus res alienas, & imprægnati tumeamus: nec perveniamus ad illas, & eas adipiscendo tamquam filios osculemur. *Væ enim prægnantibus & nutriendis in illis diebus.* Mutandum est cor, levandum est cor, non hic habitandum corde: *Sursum corda... Quæ sursum sunt sapite, non quæ super terram.* Mortui enim estis, & vita vestra abscondita est cum Christo in Deo. Non enim apparet quod vobis promissum est, & jam paratum est, sed non videtis. Imprægnari vis, hinc imprægnare; ipsa sit spes tua: Certus erit partus tuus; non abortivus; non tem-

S. August. in
Psal. 29.

Coloss. 3. 2. 3.

poralis : amplectēris quod pepereris in æternum.

Nec magnæ solemnitates, nec occasiones extraordinariæ, nec languentis & pigræ senectutis tempus expectandum est, ut salutis nostræ impedimenta removeamus, & bonis operibus vacemus. Orationi jugiter ac ferventer incumbendum, implorandum gratiæ auxilium, ut qui nihil boni per nos ipsos operari possumus, omnia per ipsam possimus. *Orate autem, ut non fiat fuga vestra in Hyeme vel Sabbato.* Ego dum tempus habemus, operemur bonum. Ambulemus, dum lucem habemus, ne tenebræ nos comprehendant. Venit dies mortis, dies particularis iudicii, ad ipsam nos præparemus. *De die illa & hora nemo scit.* Ignoratur ultimus dies, ut observentur omnes dies. *Dies Domini sicut fur in nocte, ita veniet.* Cum enim dixerint, Pax, & securitas : tunc repentinus eis superveniet interitus, sicut dolor in utero habenti, & non effugient. Vos autem, fratres, non estis in tenebris, ut vos dies illa tanquam fur comprehendat : Omnes enim vos filii lucis estis, & filii diei : Non sumus noctis, neque tenebrarum. Igitur non dormiamus, sicut & ceteri, sed vigilemus & sobrii simus. Si sciret pater-familias quâ hora fur veniret, vigilaret utique, & non sineret perfodi domum suam. *Ee vos estote parati, inquit Christus, quia quâ hora non putatis, Filius hominis veniet.* Subitus erit, repentinus, inexpectatus, terribilis instar fulguris ejus adventus.

Mat. 24. 27.

2. Thessal. 5.
2. Cor.

IN

EADEM DOMINICA.

Erit tunc tribulatio magna, qualis non fuit ab initio Mundi usque modo, neque fiet. Mat. 24. 21.

Multiplex tribulatio in die furoris Domini. Prima, quæ iudicium præcedet : Secunda, quæ comitabitur : Tertia, quæ subsequetur. Iudicium præcedent signa terribilia, Antichristi persequuto omnium atrocissima. Hæc tribulatio Dei misericordiâ electis ad exercitationem & coronam ; reprobis ad ruinam iusto Dei iudicio vertetur : *Et nisi breviant fuisse dies illi, non fieret salva omnis caro, sed propter electos breviantur dies illi. . . Surgent Pseudo-Christi & Pseudo-Prophete : Et dabunt signa magna & prodigia, ita ut in errorem inducantur, (si fieri potest) etiam electi. . . Sol obscurabitur, & Luna non dabit lumen suum, & stellæ cadent de celo, & Virtutes cælorum commovebuntur.* Tribulatio tremendum iudicii diem concomitans & solos reprobos oppressura, multiplex erit. 1. Ex præsentia, majestate & potentia Iudicis severissimi, & tunc inflexibilis ; & ejus crucis in celo apparentis conspectu. *Et tunc parabit signum Filii hominis in celo : Signum crucis, quam contempserint, & cujus inimici fuerint reprobi : Et videbunt Filium hominis venientem in nubibus cum virtute multa.*

Mat. 24. 22.

Reprobi videbunt Iudicem potentissimum, supremum, quem nihil latere potest, qui Spirituum ponderator, & scrutator est cordium. Iudicem, de quo scriptum est : *Dilexisti iustitiam, & odisti iniquitatem :* Iudicem, quem torques & tam graviter offenderunt, iterum crucifigentes. *Videbunt in quem transiixerunt.* Si fratres Josephi, qui cum vendiderant, voce dicentis, *Ego sum Joseph, quasi fulmine percussi, non poterant respondere, Nimio terrore correpti :* Quantus erit terror re-

Deut. 10. 2.

Joan. 10. 27.
Genes. 41. 21.

M m

Malach. 1. 7.

proborum, cum vocem Christi exprobrantis, judicantis, & damnantis audient? *Quis poterit cogitare diem adventus ejus, & quis stabit ad videndum eum?* Si voce placida respondens, *Ego sum*, cohortem militum prostravit judicandus, quid faciet judicaturus? Tunc optabilius illis erit montium ruinam opprimi, quam stare coram Jesu Christo summo Judice. Tunc dicent montibus &

Apocal. 6. 16.

petris: *Cadite super nos, & abscondite nos à facie sedentis super thronum, & ab ira Agni: Quoniam venit dies magnus ira ipsorum: & quis poterit stare?* Secunda tribulatio reproborum, erit in resurrectione corporum, quæ resumere horrebunt, refugient, & cogentur, deformia, horrida, tenebrosa, cum miseris illis animabus æterno igne torquenda. Tertia tribulatio erit confusio publica & opprobrium sempiternum ex omnium criminum suorum manifestatione coram generali omnium hominum qui unquam vixerint conventu. *Omnes nos manifestari oportet ante tribunal Christi: qui Illuminabit abscondita tenebrarum, & manifestabit consilia cordium.* Quarta tribulatio reproborum, erit ex electorum aspectu, quos videbunt rapti obviam Christo in aëra, semper cum Domino futuros, Aquilarum instar, renovatis & gloriosis corporibus: *Ubiunque fuerit corpus, ibi congregabuntur & aquila.* Videbunt illos instar ficum frugiferarum Vere novo renascentium, gratiæ & gloriæ vitore ac decore nunquam defecturo conspicuos.

2. Cor. 1. 20.

Ab arbore autem fici discite parabolam. Ipsi verò reprobi erunt instar ficum sterilem & maledictarum, ex quibus fructus non nascetur in sempiternum, *Excidentur, & in ignem æternum mittentur, à Deo separati, à consortio iustorum sine spe exclusi. Ite maledicti in ignem æternum, qui paratus est diabolo & angelis ejus.* Hac postrema tribulatio reproborum nunquam finienda. Vide Lib. 1. Theol. Dog. & Mor. Quest. 2. Art. 3. & Idæam concionis in Dominica 1. Adventus.

1. Cor. 4. 5.

Mat. 24. 27.
Mat. 24. 32.
Mat. 24. 30.

Mat. 24. 27.

Mat. 24. 32.

Mat. 24. 30.

Mat. 24. 27.
Mat. 24. 32.
Mat. 24. 30.

INSTITUTIONIS CONCIONATORUM

PARS TERTIA.

SIVE

Concionum Idææ pro Solemnitatibus
Sanctorum.

IN FESTO S. ANDRÆ.

*Mihi absit gloriari nisi in Cruce Domini nostri
Jesu Christi... Galat. vj. 14.*

SANCTUS Andreas à Christo Jesu mirabiliter vocatus, vocationis fideliter obedivit; omnia reliquit, Dominum secutus est ad mortem usque Crucis. S. JOHANNIS BAPTISTÆ discipulus erat, à quo primam Christi cognitionem accepit, illum indigitante, & dicente: *Ecco Agnus Dei.* Quod eum audivisset, Jesum cum altero condiscipulo ex JOHANNIS Schola secutus est. *Conversus Jesus, & videns eos sequentes, dicit eis: Quid queritis? Qui dixerunt ei: Rabbi, ubi habitas? Dicit eis: Venite, & videte. Venerunt, & viderunt ubi maneret, & apud eum manserunt die illo.* Sapientis consilium secutus est Andreas, dicentis: *Si videris sensatum, evigila ad illum, & gradus ostiorum illius exterat pedibus.* Quam beatum diem duxerunt, quam beatam noctem?

Matth. 4. 17.

Joan. 1. 36.

Ecclesi. 1. 36.

M m ij